

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de dōne ori pre septembra: Duminec'a si Joi'a. — Prenume-
ratunie se face in Sabiu la expeditur'a
foiei pre afara la c. r. poste cu banii
gata prin scrisori francate adresate cifra
expeditura. Pretiul prenumeratunei pen-
tru Sabiu este pre am 7 fl. v. a. ear
pre o jumetate de am 3 fl. 50. Pen-

Nr. 28 ANULU XXI.

Sabiu, in 7/19 Apriliu 1873.

Din caușa săntelor serbatori nrulu
celu mai de aprópe va ești Sâmbeta in
14 Aprile.

Deputatii alesi la sinod. archidiecesanu.

Clerici:

In cercu alu VIII P. Prot. Nicolau Mihel-
tianu.

Mireni:

In cerc. VIII. dd. Dr. Iosiu Hodosiu si
Constantino Costinu.

In cerc. VII. dd. Servianu Popoviciu
ases. la Tabl'a reg. si Davidu Almasianu,
prof. gimn.

In cerc. XV. dd. Nicolau Petroviciu si
Sav'a Borh'a advocatu.

In cerc. XX. dd. Nicolau Gaitanu asesoru
la tabl'a reg. in pensiune, si Rubinu Patiti'a.

Despre casatoria Archiducessei Gisel'a.

Vien'a, 5/17 Aprilie 1873.

In 8/20 Aprile se va serba casatoria Inaltimiei
Sele imperiale a Archiducessei Gisel'a cu principale
Leopold de Bavaria.

In dilele cele mai de aprópe va preocupá festi-
vitatea acestei casatorii publicul in cercurile cele
inalte precum si in cercurile cele inferiori. Cetatea
noastră se pregătesce într'un mod căto se poate de
demnă si pentru festivitate si pentru dens'a (cetate.)

Intre alte este de a se aminti unu conductu de facile
arangiatu de tōte corporationile junimei din Vien'a.

Comitetulu acestui arangiu se compune
in parte si de fii unor ministri de maînante. Tōte
reuniunile de canticu din Vien'a si din giuru voru
luá parte si se dice ca voru luá parte si musicele
militari din Vien'a. Dupa cele pregatite se da cu
socotela, ca conductul se va concentrá in piati'a
Ioi Franciscu si din causa binecuvantata in locu de
facile se voru intrebuinta lampioné.

Deputatiuni, daruri, vinu pénă acum mai din
tōte părțile. Festivitătile de curte s'au inceputo
inca din 15 l. c. asiá in sér'a anumitei dile in oper'a
cea noua a fostu o reprezentatiune compusa din mai
multe bucati, in favorea unui institutu militario pen-
tru veduve si orfani, remasi de oficeri. Iéra in 16
l. c. au fostu in salele de redoute c. r. Cercle
si Concertu, la care a luatu parte Maiestatea Sea
Imperatulu, Maiestatea sea Imperatés'a, principale de
corona, mirii, mai multi Archiduci si Archiducesse,
principale Luitpoldu, tatalu mirelui si alti principi si
princeze de Bavaria, ministrii Andrassy, Lasker,
Kuhn si alte autoritati militarie, representanti de ai
aristocratiei si — de ai plutocratiei. Membrii de-
legatiunilor din ambe părțile suntu invitati fără de
excepție la tōte festivitătile susu memorate ale ca-
satoriei.

Sabiu 7 Aprile.

In diu'a invierei si in tota septamâna cea lu-
minata se repetiesce in un'a din cantările nōstre bi-
sericesci dicerea: „Si sa dicemu fratilor si celora
ce ne urescu pre noi.“

Dicerea acésta cuprinde in sine unu principiu
sântu, pronuntiatu de evangeliu, unu principiu carele
pôrta in sine grauntele celu de mustariu alu civili-
satiunei.

Déca ne intorcemu privirile dela acesto prin-
cipiu spre cele ce se intempla in giorulu nostru in
lumea politica „civilisatoriu“, vomu asta ca si acei, pre
cari noi ii amu iubita sute de ani si le-amu datu
concursulo nostru, ca sa se radice la o stare bona
si pre carii noi ii iubim si astadi — ne urescu
pre noi, si ca sa ne dovedescă cătu de tare ne
urescu, se folosesc de sôrtea ce astadi li e mai
favorabile si tramtu minciuni mari si indrasnetie
asupr'a romaniloru, minciuni cari unu pretinsu omu
bunu la inima, si civilisatu nu aro cutedia a le pro-

nunciá nici odata, nici in cercuri mai 'mici pri-
vate, ca sa tâcemu de publicitate.

Cetéscă cine-va articululu: „Protagoras redi-
vivus“ din „Hrm. Ztg.“ de Joi si convinga-se pâna
la căta orbire aduce ur'a pre omeni, incătu ii face
ca sa se faca pre sine si ridiculi si orgisiti.

Este o trista mangaiere pentru noi, ca totu articululu este o debila satira si puternica demonstratiune
contra aceloru pentru cari si in numele căror se
serie, o demonstratiune ca domnii au gatatu tōte ar-
gumentele sasesci contra dreptelor pretensiuni ale
românilor din fundulu reg. si de aceea 'si iau re-
fugiulu la — minciuni.

Iéta ce se dice in acelo articulu: ca singura-
teci români din Sabiu au facutu adunarea româna,
din carea a esitu reprezentatiunea româna, carea
doresce se puna capetu intrigelor si cabaleloru sa-
sesci seculieri si sa vina odata pacea, bun'a voire
si adeverat'a civilisatiune, bunulu comunu alu tutu-
roru ómeniloru si fundulu regescu odata.

De asta-data nu dovedescu domnii nici baremu
cercumspectione, nici prudentia si se lasa dupiti de
vr'unu lingâu nelrebnicu de ai loru durere! dintre
noi, ca sa le lege, dupa cum dieu dloru in limb'a
dloru, unu ursu de nasu, ca sa nu scie ca la adu-
narea din cestiu a fostu reprezentanti români din
tōte părțile fundului reg. — ; ori pote căci nu le-
amu esitu la toti cu praporii inainte sa-i primim
cu cuventâri longi nach echter deutscher Art, sa
le facem porti de triumfu cu vr'o geniale inscrip-
tiune că a Sabesieniloru sasi: Langeweile im Sach-
senlande, reposatului guvernatoru Wohlgemuth, —
crede cine-va ca n'a venit uimenea din afara la
adunare?

Nu e bine! nu e bine! de trei ori nu e bine
ce facu dd. de calibrolu articulului. Ei tindu spre
intunereou nu spre lumin'a, ei tindu spre a adunâ
tota bunetate vietiei in mâinile loru si altor'a a nu
le lasă decâtud sudorea si apoi, pentru că sa-i ia
pre acesta din ochii lumiei celei bune, ii calumniéza
de comunitati, lotri, etc.

Sa sperâmu ca die'a va fi mai bine informata
ca in trecutu si va apretiu mai bine interesele tie-
rei si nu va mai lucra pentru ingrasarea aceloru
ce nici grasi nu suntu harnici sa traiescă. Sa o
sperâmu acésta si sa sperâmu, ca vomu ajunge
prestescurt tempu dilele cădu vomu iubi numai
pre cei ce ne iubescu, dupa postulatele iubirei reci-
proce a tuturoru ómeniloru, celu putinu cătu tiene
patri'a nostra!

In „Albin'a“ nr. 26 astâmu o propunere cu-
riosa pentru sinodele prossime si adeca: „Con-
sistoriele intregi, adeca tōte trele senatele re-
nuncia la oficiu si sa se supuna la alegeri
noue.“ Propunerea acésta o motivédia „Albi-
n'a“ cu resolutiunea congresului dela 1870, in
privint'a modificatiunei „Statutului Organicu“, incătu
se atinge de alegerea membrilor in Consistoriulu
scolasticu si epitropescu. — Aru si unu fenomenu
parlamentario de totu nou si ne escugetatu pâna
acum de nimenea, ca pentru o resolutione, a cărei
resultatu inca se astépta, sa-si taie cine-va, fără de nici
unu motivu, ramul de sub picioare, in casulu nostro
se delature statutulu organicu intarit, si sanctionatul
de Maiestatea Sea introdusu dejá in Metropoli'a
iostregă si se procedă de capulu seu, fără de a-si
poté basă pre vre-o lege procederea. Cine a fa-
cutu propunerea acésta se vede, ca a cugetato
dupa ce a facut'o, déca cum-va se obincinuesce a cugeté.

No crichiu in 2 Apriliu 1873

Domnule redactoru! Cetindu in pretiuitu-ve
jurnalulu „Telegraful Romanu“ Nr. 26 o coresponden-
tia dto Agnit'a in 25 Martie 1873 subscrisa,
memri de incredere din scaunulu Cincului-mare
me aslu necesitatul in interesulu adeverulgi a face ur-
matorele refruntari;

trn celealte părți ale Transilvaniei pentru
provincie din Monarchia pre unu am 8 fl.
iéra pre o jumetate de am 4 fl. v. a. Pentru
princ. si tieri strene pre am 12 1/2 am 6 fl.
Inseratele se platescu pentru intâl'a
óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a óra cu
5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2
cr. v. a.

Acestu articulu atât de animosu si plinu de
veninu asupr'a subserisolu e cu totulu contr'a ade-
verului, chiaru si subscierea aceluia membri de
inerdere din scaunulu Cincului-mare e neadeverata,
căci afara de Dlu Branisoc e si pote si Dlu
Onitiu, nui plesneste nimenu prin capu a inpara-
stiâ orbesc in publicu atari secaturi nefundate. —

Totu adeverulu la obiectulu atinsu e, că des-
chidinduse in 25 Martie siedint'a prin Dlu Comis-
sariu respectivo sau ormatu la scrutinare seriosa. —

Seriosa au fostu acésta scrutinare pentru aceea,
pentru ca subserisolu vedienduse singuru in contr'a
inteligintie mari din Cincului-mare, pre lângă carea
ca cumâtră său alaturat si dlu presedinte, si că
se fie mai numerosi si-au adus si societe densi-
loru stim: omnia Branisce si d. Onitiu, care se ame-
stecau asiá in discursulu si deslucirea scrutinului,
tocmai că cându aru si fostu si densele barbati de
incredere. — Bă ce e mai multu domni dela Cin-
cu au adusu nu numai protocolele de alegere din
opidulu Cincu-mare, ci au adusu in straitia si ace-
lea dela Siórsiu si Rodbavu si au pressiunatu pri-
mirea acestor'a de bune in contra § 91. din
stat. org. —

Dlu Brâisice i pute pela nasu a dă in publicu,
ca subserisolu au protestat in contr'a acestei pro-
cederi ilegale, mai veriosu din acelu punctu de vede-
re, căci déca sta acestu modu procedato de dlu si
con. apoi preste 3 ani nu voru mai veni nici unu
barbat de incredere cu protocolele de alegere resp:
ci de acolo le voru tramite dlu si de icea alto
cuiva si in sine colegiu de scrutinu va veni illo-
soriu său sustându numai din comisariu si dloru.

De acestu protestu basatu in stat: or: nu amint-
tesce dlu nimica, cu tota ca acésta i său dictat in
péna de subserisolu. — Preste totu dlu Branisce
ca subserisolu cunosc pre pene paserea, publica
numai cei vine densului bine. —

Nu ai fostu, domnule nici notariu alesu cu
unanimitate. Acésta n're in sine insemnata, dara
déca voiesci a straluci apoi audi: Scii, domnule!
ca dte me provocai pre mine se siu notariu scruti-
natoru, inse avendu causa de a nu primi si fiindu
eu că atare mai de multe ori in functiune ti-amo
cedatu acelu oficiu de notariu, despre care trâmbiti
cu atâta emfaza in publicu. —

Apoi de „sa traiasca“ cei alesi inca nu au
fostu vorba, fiindu că scrutinul ni l'ai amarit dta
intru atâta incătu nici insusi consolitoru d-lale ou
le-au mai venit ate ură, pote ca ti-a strigatu in-
susu sociati, că se traiesc, pentru ca soii bine ca
barbati de incredere, la propunerea machinatore,
a d-tale, subscrindusi numele loru pre o cöla bian-
ca, care se cususe simplu lângă protocolulu de scruti-
niu — nici numai sciu bine corectu, ori cumu vau
placuto — si pre alte doue cöle puindu-si numele
ori degetulu pre viitoru decretu (credentionala) alu
alesiloru, se duceau numai decâtud acasa, si dupa
care procedere iéra ilegală, déca nuti inșintiai
pro satelitii d-tale sedusi, că sa se reintorcă, pentru
scopurile tiertate, precum dejá urmasa, dupa cum
voi are'a mai josu, — atunci remânenmu numai noi
cei inteliginti si sotiele d-vostra — si
paremise ca aru si fostu camu reu cu subserisulu
— pre lângă tota inteligint'a ye. —

Sic domnule! Se trecu inse dela aceste in-
templari triste si de vaieratu incubate dejá in trac-
tulu acesta atât de linisitul mai inainte de ce si
venit d-ta in Cincu si-ti spuni publice, ca eu totu
presiunile intrebuintate din porte-ti si din parte-ve,
pâna prin linguriri te-ai infundat — sciu ca nu
din meritul dtale — pâna si in Bendorfu si Mar-
podu — totu-si dlu Paleariu, de care ve impedece
asiá multu, cu tota că nu ajungeti nici cu degetulu
celu micu cu densulu, totusi capetase 1400 de
voturi. —

Te impedezi si de mine simi arunci malitio-

sitate, necăpacitate și nematuritate în fața publicului! Aceștă zi e totă sciinția și totă aperarea de atâta secoluri, căte ai comis de când ai intrat pre acestu teren?

Cu ermafroditu (?!), care nici fiind strict ortodox, nici placânduți în sfără de mireanu dai dispensați chiar și a-lu preotii te imboldiesci cu mijlocie mirsive in afacerile noastre bisericesc și calei nu numai dreptul bunei cuvintă — cu ori și care ocazie in pioare, dura abusidu și de institutionile umane și bisericesc și aduci daune nespuse in acestu tracătă de linisită pâna acumă și măngaiat.

Uno exemplu din tempulu recentă că dovedă. — dtă in opidulu ubicatiunei dtale ai turburatu atâtă pre creștinii cei linisiti pâna acumă, incătu in urmă acestei iritatiuni nici nu se pot vedea, incepându dela preotulu localu I. M. unulu pre altulu.

Sci dle! Pre acestu preotu, localu numai de multă ca de 1—2 ani, cu ocazia alegerei de protopresbiteriu, voiai și te sileai cu totă mijlocie posibile și stai mortis, că se-lu alegi administratoru protopopescu, și astădi o minune! voiesci cu ori-ce pretiu, fie acel'a bunu, umanu, ori impertinentu, selu nimicesc dintr-o pămentenii. dicându ca nu-ți vei dă stemperu pâna nolu vei ruina cu totulu; și prea bine ai scintu dtă ca atuncea pariente I. M. totu acel'a au fostu, ca și astădi, și atuncea voiai sa-lu inalti și astădi i voiesci grăp'a. — Acătă a dora capacitatea și maturitatea dtale! Apoi astfelui de ómeni vréu sa ne felicită de tractul nostru! Dómne feresce-ne și apera de ei. — Cugetu ca aceste suntu fapte destulu de vorbitore, de a sci publiculu nostru, ca cu ce ómeni de colore cameleonica au de a face. **Zacharia.**

(Va urmă.)

Bacaintiu, 28 Martiu 1873.

Domnule redactoru! În 12 Fauro năpătea spre 13 a. c. st. v. s'au comis unu furtu seriosu, in grozitoria și fără de parechia din biserică nostra din Bacaintiu.

Obiectele alienate suntu: unu pothiru suflatu în pretiu de 16 fl. v. a., unu policandru de arama fina galbena cu 12 lumini de 64 puncti greutate cu 65 fl. v. a., mai departe 3 stihare albe de giogiu, unul pentru preot, 2 pentru copii preținute în 12 fl. v. a., și în fine o parechia, de dasagi, plini cu proaducerii (prinose, tawāie și lumini).

Furii — intră ajungerea propusului loru — s'au folositu de ocazia, ca provisionandu-se naturalmente cu o scara — ca altminteră, fiindu paretele bisericei înaltisitoru, au fostu impossibilu, pre aceea sunindu-se și spargendu ferestră, s'au aruncat in biserica.

Devenindu acestu casu — de trista memoria la cunoscentia parochienilor, și prin acestu și la cunoscentia antistiei comunali și bisericesc și luându-se mesurile necesarie, cu privire la descoperirea furilor, prin punerea personalor, suspicione sub padia, in noaptea spre 14 Fauro, pâna ce după re-cuizitionea dregatoriei comunali au venit gendarmi in fața locului, prin energetică intreprindere a pre-mentionatei antistiei comunali și bisericesc, s'au descooperit fortulu, lângă casă de locuință și tocmai inaintea ferestrei judeului Hersch Iacobu, și a fiului acestuia, Hersch Mihaiu, ingropat in sinulu pa-mentului.

Deci ce era de facut? decătu numai decătu a luă persoanele in suspiciune la aspră respundere, spelandu-le la judecatoriu singulară, concernentă. Ce va urmă după acătă nu scimă, tempulu ne va areă rezultatul.

Cu ocazia venirei gendarilor in satul locului, s'au aflatu că adeverati criminalisti: supramentionatii judei, Hersch Iacobu, Hersch Mihaiu, fiul seu, și Elie Cibianu, — unu român de n'ară mai și — vagabundul vagabundilor miserul miserilor, și criminalistul criminalistilor, dora din intregu comitatul Unedorei.

Judeii desmemorati, precum și românul in ren-dori au fostu prinsi cu fortulu in mâna și acu-sati pre la tribunalele de judecata, in sensulu crimei facute inchisi prin temnită, ba și in diu'a de astădi suntu cause nedecise și neterminate pre la judecatorii in contra-le. Căte și mai căte furturi comise prin ei, constatare și neconstatare, și căte complanări facute cu conlocutorii carii numai din respectul temerei a nu li se intemplă ce-va și mai reu in venitoriu, relativu la esistința și subsistința lor corporala și materiala, de nenumerate ori nici nu iau mai datu pre mână judecatorilor, care, cesta din urma, mai totu-déun'a „wegen Mangela Beweise“ mi eliberă pre capulu nostru, prin ce ei (furii) și mai cutediatori și resbunatori se faceau.

Suntu de firma sperantia ca cu organizarea judecatorilor, provediindu-ne inaltulu regimul la

judecatoriu a noastră singulară din Joagiu de josu, cu unu jude dreptu, necoruptu, profundu petrușu de misiunea unui judecatoriu, comprobatu și ener-gicu, in persón'a domnului Stancsay, acestu va procede cătu se va putea mai aspră fatia cu desu-pomenitii criminalisti, a căroru cutediantia, pre lângă altele multe — de a ne sparge și biserică — au inspirat mare indignație, frica și grigia, nu numai in conlocutorii nostri din Bacaintiu de ori-ce con-fesione, dura chiaru și pre aiurea, propagându-se momentanu crima cestinată, și acătă cu atâtă mai multu sperămu, cu cătu la noi in Bacaintiu in 1871 după s. pasci s'au mai ruptu biserice, furându-se banii incursi cu disculu in restempu de două luni, și totu — cu dreptu cuventu diso, prin presentii criminalisti.

Pentru constatarea și eruarea locului și ade-veruloi și mai tare, o comisiune investigatore, in persón'a dlui jude Sztancsay și a domnului adjonctu Petru Fodorénu, Dumineca in 18 Martiu c. v. esindu in fața locului Bacaintiu, respective la biserică, și la casă judeilor unde s'au fostu aflatu obiectele fu-rate, după observările cele mai pipaite și după con-vingere, ne-au asigurat serbatoresc, cumea pen-tru crima acătă publică, exemplarica, desu men-tionatii fori, spre exemplulu altor'a, multu tempu voru absentă din Bacaintiu.

A descrie aici in specialu per longum et latum — despre intemplantul acătă de trista memo-ria, astu de superflou, cu permisiunea multă stim. d-vostre, totusi cutediu, obiectulu din cestiu a-lu atinge in generalu, observandu cu profunda dorere de anima, ea beti'a și lenea — acestea fiice a to-talei raii a genului umanu — atâtă de profundu s'au incoibat și inradacinat nu numai într'o mare parte a poporenilor nostri, situati cu deosebire prin comitate, dă, precum avemu documentu vio, la noi in Bacaintiu, chiaru și intre judei, incătu déca voru decurge totu astfelui lucrurile, precum dela tem-pulu eliberării incóce, vréu sa accentuediu, ca déca voru continuă unii dintre conlocutorii nostri, ori de ce naționalitate și confesione — fia Dumineca, serbatore său tocmai și dă de lucru — cu lenea și beaturile spirituoase, — care ambe ii consuma materialmente și spiritualmente, nu va lipsi multu tempu pâna voru remanea despoiați de totă; des-poiați de avereia materială, de onore, caractere, lipsi-ți de mintea spirituală, desfrânatii, neumanii, fără religiune, fără Dumnezeire.

inceputu a se depară de asiedieminte ei, cari nu le mai vedeu de intonecimea nesciunție. Nesciunția au avutu de urmatoria și instruirea totale a unei părți de creștini din sinulu bisericei ortodoxe și de alta parte, contrabanda de invetiaturi, de obieciuri bisericesc in treș'a, cari numai cu ortodoxismul creștesc nu au nimică comună.

Ddien a datu sa vina alte tempuri; cu biserică românilor inca să aintemplatu ceea ce este scrisu despre Betleemu: „Să tu Belleeme pamentulu Iudeiei și decum nu esci mai micu intre domnii Iudeiei.“

In biserică românilor din Austro-Ungaria s'a desgropat, după seculi constitutionalismulu, bisericesc, aci a inceputu a se aduce istoria bisericescă a bisericei gr. or. la însemnatatea ei și la adeverul ei istoricu, aci s'au pusu bas'a cea firma a dreptului canonice, aci acum in urma s'au pusu temei la studiul pastoralu, că sa ta-cem de alte mai multe.

Acătă eră cu atâtă mui dorită, cu cătu avé sa ne conduca iera inapoi in pamentulu fagadointie, sa ne cunoștem iera pre noi insine și sa scimă pentru ce suntem și ceea ce suntem. De aci se vede ce prețuibilu este acestu studiu pastoral, care inca cade in periodulu cându cataclismulu bisericesc dispără, și care pentru ca vine tocmai acum contribuie la delaturarea perplesității ce domnea pâna de curențu in biserică nostra.

Că sa poată judecă celitoriul dreptu pentru ce ne promitemu noi atâtă de multă dela cartea acătă nouă in literatură nostra bisericescă trebuie sa nu pieră din vedere ide'a principale a studiului pastoral din cestiu.

Acestă se poate cunoșce numai decătu din pre-cuventarea premisa opului de autoru insusi, unde se dice: „manualulu celu pâna acum intrebui-nătiu nici cum nu eră de ajunsu spre latirea notiuni-loru necesarie pentru vieti'a practica a clerului nostru; și căci, că sa retacu de alte multe mo-men-te, tinerii nostri, cari in scolile clericali se pre-pătesc spre trépl'a preotiescă, pre putinu sunta

versati in cunoscintiele pregaritorie pentru elevii clerciali, fără cari clericula nu se poate prepară cu deseverșire spre oficiul preotescu“ . . . „vinde și acea impregiurare in combinatiune, ca adecă ,clericii nostri multi ani petrecu in scoli de reli-giune straine, unde nu capeta nici o educatiune, nici o pregătire pentru studiul pastoralu, iera cursu clerical de trei ani, precum acel'a este astădi la noi prescrisul, nu ajunge a deplini defectele, cu ,cu care vinu tinerii in scol'a clericale, déca stu-diele clericale nu voru corespunde acelu scopu ,pentru care suntu menite.“

Si mai pozitiv se vede ide'a principale a opu-lui din altu locu ala precuventărei, unde ni se spune: ca punctulu lui de manecare este sănt'a scripture, canonele positive, scrierile parintilor bisericesc și tipiculu bisericesc.

Noi ne temem ca voru și unii chiaru și in biserică nostra, cari nu voru int'elege și cuprinde însemnatatea acătă a ideei conducerii a opului; dura de alta parte nici nu ne mirâmu de asiă ce-va.

Cele aduse de autoru, că sa constateze necesitatea opului, suntu aplicabile și aici și apoi mai departe este dreptu, ca nu numai atestatulu de bo-tezu este care face pre cine-va in realitate de cu-tare religiune, dura și intocmirea vietiei după pre-scrisele ei; intocmirea acătă inse, trebuie se o cu-noscă din isvoru, cu deosebire acel'i ce conducu vieti'a creștinăscă cu mijlocirea invetiaturei și da-rurilor religiunei.

Opulu din cestiu tocmai acătă lacuna mare cauta se o astupe. De aceea a parasit uori-ce doc-trina individuale conventiunale, și a luat ratione creștinătăție depuse in ss. cărti. „Dupa con-vigerea nostra, dice autorul la alto locu in precuventare, nu poate corespunde scopului nici o scriere pastorală fată cu clerulu nostru, déca povatuirile acelea nu suntu esusul naturale alu institutiunilor bisericesc nostru.“

Acătă este parerea nostra generale despre

Nu e mirare dura déca, după cum se dice totu acolo la acelui S., atunci cându „marea“ eră turbata de totă părțile, înaltându-se din abisulu ei, navigatorii înnotându că cadavre pre ape, altii iera sunindu confundati in apa (*vnoθqύzioi*), scandurile năiloru risipite, pân-diele ropte, catargurile frânte, lopetile scăpate din mâinile marinariilor, gubernantii (carmacii) improtiv'a cărmei siedindu pre portul năiei și coprindiendu-si genunchii cu mâinile și de perplexitatea celoru in-tempate plangendu, văierându-se și văietandu-se, nefiindu visibilu nici ceriu nici mare, ci o intu-ție de totu adenea, infioratoriu și bogata de umbre . . . — biserică a stagnat, ba membrii ei au

*) Epist. I către Olympiad'a.

Totă acestea reie, consumalōre de popor, proveni si se deriva din caușa birturilor celor multe de care comună noastră Bacăintiu, ce cu Cerul computat abia numera 300 de fumuri, are preste 10, are in abundantia. — Bă — onore disu bietilōru arendatori jidani? cari cu istetimē mintieloru, asiă si sciu intocmī trebile, de nu postescu omēnii nostri nici pre departe de beutur'a spirituosa, ci i provisionēdīa si-i inzestrēdīa prē totē ultile pro la totē respāntiele cāhiloru, pre totē coltiurile, riepele si totē dēlurile, eu astu-feliu de ospatarii.

Aru si de dorit, — dă este datorint'a fiaçarui parochu, invetiatoru si intelegrinte, cari prevedu venitoriole celu tristu satia cu poporulu nostru, că interesāndu-se din susletu pentru binele lui — cu totē ocasiunile bine-venite, sa-lu retiena si sa-lu apere dela ruin'a lui totala, ceea ce confratii preoti, invetiatori si intelligenti'a nostra — cunoscendu-si sublim'a missiune si chiamare — o si facu.

Inse cum s'aru potea ajungé scopulu — déca judeii mai pretutindenea occupa birturile, cārcimele, boltele si speceriele că arendatori si că atari apoi in drepturile loru nu se potu restringe si tērmuri? La acēsta interrogare aru trebuī sa respondă compatriotii si confratii nostri magiari cu deosebire cei din Bacăintiu, carii — necautându la impregurarea aceea ca prin prea multele cārcime ale arendatoriloru judei se seracesce si corumpe poporulu, din anu in anu se nasuescu intr'acolo, că cum cu ocasiunea licitărei regaleloru din cārcimariu, sa-si umple mai bine buzonarele.

Nu vreau frati magiari a limită cārcimele, se sia multu disu — 3 in comun'a intrēga ce inca aru si prea multu — nu vrēu se lege condiționi cu arendatori, că acest'a sa nu primēsca dela poporen, pentru beuturi naturale, ci totē le lasa in liber'a voia a arendatoriloru loru, carii apoi dispunu si facu — că se pōta respondă sum'a cea mare de arenda posessoriloru magiari, dupa placu. —

Nu mi-au fostu scopulu m. stimate d. redactoru! a me slobodī la descrierea altoru cercustantie, afara de casulu furtului, la acēsta inse m'a impintenatu si condusu coruptiunea si demoralisatiunea poporeniloru in generalu, dara in comun'a Bacăintiu in specialu, cauzata prin judei — respectiv prin cārcimele loru cele dese, care astu-feliu că lipitorea săngel din omu storeu avea dela parochienii nostri si-i desbraca prete totu de totē proprietăatile umanitătiei. Acī suntu convinsu ca se voru astă si de acei'a, cari voru objectă si impută mie că preotu conducatoru si luminatoriulu poporeniloru corup-

oportunitatea opului in privint'a tempului si despre insemnataatea lui in literatur'a nostra bisericăsca, in ceea privesce viitorulu.

Coprinsulu opului amu fostu impartasit u pre largu in véra trecuta, acum pentru revocarea lui in memor'a cetitoriloru 'lu potemu schitiā in urmatorele liniiamente generali :

Introducerea ni deschide unu prospectu asupr'a materiei intregi din studiu, justifica numirea cărtiei si arata numirea de „Teologi'a pastorală“ de eronata, pentru ca subjectul nu este Ddieu, cum e d. e. in teologi'a dogmatica, ci pastorii u susținători alu turmei cuventatōre a lui Chsu. §-lu alu 3-lea, din aceeasi carele ce occupa cu insemnataatea chiamării unui pastori susținători in societatea creștinesca duce pre cetitoriu deodata in bogati'a literaturi creștine, in scripture si in scrierile classicilor bisericei noastre.

Capu I (§ 8—15) in carele se tratēza „despre pastorii susținători in cele ce se tienu de elu că de unu cetătiu merge, pasu de pasu, māna in māna cu vieti'a canonica a bisericei.“

Capu II (§ 16—107) se imparte in cinci secțiuni si tractēza „despre preotu si despre cele ce se tienu de elu că de unu pastori susținători si ministrul misterelor si in deobse de tipiu, adeca că ministru alu servitorilor bisericesci in si afara de biserica si că invetiatoriu alu poporului si alu tenerimei.“ Si despre acēsta potemu dice ceea ce s'au disu despre capu I, numai cătu aici fiindu materi'a mai bogata si literatur'a bisericăsca este mai bogata representata in totē ramurile ei.

Parlea cu carea s'au amplificat „Studiul“ este cu unu „adăusu de legi“ tienatore de obiecte cu cari vine preotulu in atingere mai pre totē diu'a in afacerile sele pastorale.

In amenuntulu materiei opului, nu voim a intra, pentruca, dupa cum ne arata autorii, materialu e numai adonatu dara inca nu e si ordinat:

tiunea loru; deea inse noi preotii intru totē ne serguim, in biserica, afara de biserica, la totē ocaziuile si functionile parochiale, ba chiar si in treburi politice, a corespunde chiamării noastre si su-priorilor nostri, prin portarea noastră morală, ce aru si unu impulsu si pentru parochienii nostri; apoi se avemu scusa, ca nu noi preotii portamă vin'a, ci numai supr'a-enumeratele juristi si pentru poporenii de totu apasator. Amu avea dreptu de a crede, ca déca suntemu propoveditorii ai cuventului adeverului si apoi acest'a lu sigilāmu dopa posibilitate si cu fapt'a si cu exemplulu cuventului lui Dumnedie si exemplaric'a portare a preotiloru sa-si alba influenti'a receruta asupr'a parochieniloru, inse cuventulu remâne fără resunet la anim'a parochieniloru, si in locul acestui'a domnesce mai numai rachiul dela care pre unii din parochienii nostri cu capacitate cătu de potrivita, nu-i cu potentia ai abate.

Deci multa stimare dle redactoru! dupa ce descrisei furtulu comisul conformu adeverului constatatu, si dupa ce 'mi sprimai profond'a dorere cu privire la poporulu nostru, ce din di in di ce merge, devine prin multele benturi, totu mai miseru si mai corruptu, ve rogu că sa bine-voiti acestea renduri ale inregistră in cotonele pretiuitului nostru diuariu „Telegrafulu Romanu“, cu atât'a mai vertosu, cu cătu se cetăsca publicul si sa se convinga, ca jidani din Bacăintiu nu numai insiela cu beuturile, dara fura si din biserica si comca asorisi a beutura, contribuie mai apasatoriu la prepadirea tuturoru poporelor. —

Sum atu multu stimatul dvostre Petru Maniu parochu.

Pocesei in 5/17 Aprilia 1873.

Asiu tacea — inse me mustre consciintia — fiindu ca ce e prea multu, nu e sanatosu; m'a chiaru si lui Dumnedie nu-i place. —

De căte-va dile facui visita unei persoane — démna de respectu unde se mai aflau si alti vizitanti, cari tocmai in acelu discursu erau, despre care voiu a publica cu acēsta ocasiune, cu totē, ca unii p. t. lectori ai acestui jurnalui voru si de opinione, ca nu e rationabilu a publica ce urmediu: — Totu dreptulu au in seculu alu XIX, — inse carteia sânta dice: „Si de va gresi tie fratele tau, mergi si mustre pre densulu intre tine si intre elu singuru; de te va asculta, ai dobândit u pre fratele

„singuru recunoseu, dice autorii in pre cuventare, ca scrierea acēstă a mea este mica si sinoptică, inse sum convinsu, ca ea cuprinde insine totē cunoșintele si notiunile, cari se tienu de studiul pastoral in folosulu preolimei noastre; si apoi fiindu ca opulu meu acest'a este originalu in felipu seu si basatu pre sânt'a scripture, canonele positive si pre tipiculu bisericescu, se pōte prelucra si amplifică prea usioru; pentru aceea lasu eu că opulu meu acest'a sa-lu prelucre si sa-lu amplifică alto barbatu, carele este mai tineru si mai sanatosu*) decătu mine, dara totu odata si bineversatu si binecunoscutu cu institutiunile bisericei noastre.“ Asiă numai materialulu este datu si temeiulu acestui ramu alu scientiei este pusu si despre acēstăi ui amu datu parerea in cele de mai susu. Sperāmu inse firmu, ca inaltulu autoru 'si va recăstigă pretiös'ai sanatate si atunci, deea cumva batrānetele nu-i voru concede se deseverisesc opulu acest'a insusi, va dă povetie sigure acelui ce va luă onorific'a sarcina a-sopra'si a seceră unde altul, purtându si suferindu zadufulu dilei si arti'a sōrelui, a aratu, a semanatu si a si plivitu.

Cu totē acēste cetitoriu pōte sa se convinga indata ce percurge vr'o căleva pagine si ca din adun. séu sinoptică de fatia pōte profită forte multu. Cetitoriu i se deschidu ochii mintiei si incepe a vedé din o perspectiva nouă structur'a cea grāndioasa a bisericei noastre, carea pāna eri alalta-eri i se parca atătu de seraca si lipsita de viēlia.

(Finea va urmă)

*) Opulu este lucratu in decursulu bōlei celei indulgante a Escel. Sele Présantitului P. Archieppu si Metropolitul Andreiu, adeca a autorului opului amintit.

Iéra de nu te va asculta, atunci mai iā impreuna cu tine inca pre unulu, séu doi, că prin gur'a a doi séu a trei martori se stea totu graiul. Iéra de nu va asculta pre ei, spune-lu bisericei; si de nu va asculta nici de biserica elu se fia tie că unu pagānu si vamesu.“

Se vinu inse ad rem: finindu-se discursulu, si en neintielegându-lo, amu rogatu pre acelea persoane sa-mi enareze si mie ce s'a intemplatu. Mi-a spuso ca a fostu in comun'a vecina S. inferiora pentru unele trebuinte particolare si unu preotu, — lumen'a luminei, sarea pamentului, pastoriala turmei cuventatōre etc. etc. din aceea comună, altula din S. superiora esise din cārciuma — se intâlnira cu totii si intrara in odia a invetiatoriului fiindu si alti sateni cu densii; — cei doi preoti erau plini de beutur'a placuta a lui Bachus si Cilibi Moise — incătu nu sciau ce mai vorbescu.

Intre multe mascarii si cuvinte rusinōse dice parintele din S. superior: ascultati sa ve cāntu o podobie din paresemi! — Si incepe: „Cine bate la feresta, nevesta nevesta etc.“!! si ca postula e numai pentru cei prosti!

Pre preotulu din S. inferioru 'lu amu vediutu eu, trecendu pre lângă densulu o óia din turm'a sea cuventatōre si serutându-i mān'a — a levita-o cu palm'a cea sarutata preste capu incătu i-a cadiutu conciulu josu! Firesc preotulu resp. era cu capulu impede precum odiniora Bachus.

La acei preoti nu-si marturisesc peccatele nici unu poporēu, fogn la preotii din satele vecine; de óre-co spunu in publicu din ispovedanie séu marturisire. — Apoi de tipiculu paresemilor nici ca viséza, asemenea de seversirea liturgiei din Mercurile si Vinerile paresemilor!

Căte alte fără-de-legi si crime comise de acesti doi preoti asiu potea istorisi cu acestu prilegiu, cari unui mirēnu nu i s'aru iertă, m'a si despre alti preoti. Le retacu, fiindu ca cele mai multe defecte ale loru suntu cunoscute locurilor mai insolte, m'a si pedepsite. Me miru inse cum dupa astu-feliu de arataturi, Antichristii nu se indreptăza. Si ne mai avandu medicina spre indreptare, me miru iéra-si cum locurilor mai inalte nu le suntu asemenea gadini, — că nisice pagāni si vamesi!

Nu e destula asprime, canonele edate pentru astu-feliu de individi suntu prea usiore. Óre nu — celu ce ascunde peccatul e vinovatul lui? Deea ochiul teu dreptu te smintesc, — scôte-lu, căci mai bine e a perde ufulu din medularii tei, decătu

Analis'a spectrale.

(Dupa Dr. H. Schellen.)

(Urmare din nr. tr.)

Colorile corpurilor fără arare-ori suntu pure séu nedespartibile, precum suntu cele din spectru; cele mai multe suntu compuse din mai multe, si prin prisma se potu despărți in părțile loru constitutive. Precum nu suntem noi in stare fără despărțirea prismatica, sa cunoscem pre deplinu colorea unui corp, ca ce colori absorbă, si reflectă acestu corp, chiar asiă de pucină potem si din colorea unei flacari se coachidem la compozitioane luminei ei. Lumen'a sōrelui cea de varo, de magnesia, de gazu usioru, de petroleu, de oleu, acestea totē multă pucină si apără albe, si spectrele totu-si se abatu forte tare de olală.

Ce e dreptu, in fia-care spectru se află totē colorile dela rosu pāna la violetu; dara totă colorea se află in graduri diferite. In lumen'a flacarei de gazu, de oleu séu a unei luminări se află mai pucinu venetu, decătu in lumen'a sōrelui si cea de varu, m'a! lumen'a violetă e si mai debilă. Asiă dara, deea o materia veneta se va lumina de către o luminare séu o lampa, ori de o flacara de gazu, ea va reflectă mai pucinu venetu decătu la lumen'a dilei; colorea ei nu numai ea va fi smorta si temperată, ci va ave adese si o impunatură in verde, pentru ca acum precumpanesc colorea galbenă. Preste totu, venetulu si violetulu la lumen'a unei luminări, in care acestea colori suntu mai pucinu reprezentate că in lumen'a solara, se inclina spre verde, si inca dupa cum e natur'a pigmentelor in uno gradu asiă mare, ca unele specie de verde abia se mai potu distinge de unele specie de venetu.

Teodora Ceontea

(Va urmă)

a-ti aruncă tots corpuls gheen'a ; adeca : decât a inundă două sau trei persoane pre o comună în perioadă, mai resonabil ar fi, că acelora persoane să le se ia darul ; că nu cantică doar urma se fia mai rea, că ea dintâi. A. N.

docinte.

Elopatak.

Elöpatakul (sau Valcelele) este loculu celu mai remarcabil și mai frecuentat de cura în Transilvania, în comitatul Albei-superior, trei miluri dela Brasovu, într-o lunca frumosă aparata prin dealuri aproape de Seps-Szt.-György, are o poziune sanatosă, și o populație cam de 600 de locuitori.

Comunicația cu Brasovul s-au asigurat din anul 1858 prin unu podu prește Oltu și este în totă parte buna.

Postă vine în totă diu'a dela Brasovu și merge la Brasovu, și incătu se formăza unu scaunu môle și usioru, simtiendu după astfelii de desertări putere indoita, promovăza mai departe desvoltarea săngelui și interese trupulu ; în privintă efectului are asemenea cu loculu de cura de pe insulă Corsică.

asemenare cu apele minerale din Bartsfeld, Füred, Gleichenberg și Kissingen și ocupă locul în privință efectului său între 20' de Karlsbad și Marienbad ; întrecesc însă pre acestea în privință partilor coptienetore de natronu, de acidu de feru și carbune, afara de aceea conține în abundanță oxide libere carbonice, și se distinge și prin aceea, că are sări neutral-lacative, prin cari insanatosarea se promovează într-unu modu insemnat.

Cura de apă curată canalulu intestinalu, ficatul și rærunchii asiatici incătu se formăza unu scaunu môle și usioru, simtiendu după astfelii de desertări putere indoita, promovăza mai departe desvoltarea săngelui și interese trupulu ; în privință efectului are asemenea cu loculu de cura de pe insulă Corsică.

Folosește mai incolo la dureri de ficat, galbinare și la hypertrofia (marirea) ficatului. În urmă patimilor de friguri schimbărișe, precum de exemplu la marirea splinei și la bolile de apă, mai departe la patimile hæmoroidale anormale, și pentru ambe secsurile la catarulu din bescă de urinu ; în contra slabiciunei mitrei după nascere, precum și în contră ingalbinării, la începutulu unei tuberculóze de plumeni, pre lângă observarea dietei ; mai departe vindeca scrofulele, scrofulele de pântece și limbrici, la copii prin scaunu asiatici, incătu lapeda toti limbricii și strica totu deodata și dispositiunea la acestu morbu, mai incolo e buna pentru slabiciunea trupului, obosirea puterilor, pentru artritia, paralisia, morbi nervoși, și chiar în contră melancholiei provenitore din turburarea organelor pântecelui.

Sau mai facutu inca în anul acesta două bâi de apă minerale reci lângă columnă ridicată de boierulu român Beticovianu în anul 1834 într-o recunoscătoare aducere aminte de Elöpatak ; Temperatură și efectul vindecatoriu e asemenea cu alu asiatici numitelor isvōre vindecătoare, și au efectu de a intărî și inputeri organele sexuale.

In toamna anului acestui s-au sadit 2000 de brazi donati de adoratoriul Elöpakuil D. Uzoni și cari inca marescu placerea óspetiloru de a petrece acolo.

Numerul óspetiloru se sue pe anu la 2000. Casele suntu sanitoase, se inchiriază după tarifa și stau sub îngrijirea politiei sanitare ; în tempulu curei cântă cea mai buna capela civilă de musica din Transilvania.

De si apă tramisa are efectu forte salutari dara folosita in locu Elöpatak are efectu cu multu mai bunu, și mai vindecatoriu.

O descriere mai detaliată și mai perfectă a baielor și scaldelor din Elöpatak se află în opulu intitulat „Traité des eaux minérales d'Elöpatak en Transylvanie“ astătoriu in librarii curtiei in Viena a lui Vilhelm Braumüller de Dr. Ignatiu Meyr și în alte opuri mai mari despre toate baile și isvōrelele vindecătoare din Transilvania.

Pentru mancări este îndestul de îngrijit, și i sta fia-cărui in voia libera de a găsi acasă fiindu în totă diu'a carne prospeta, său de a manca din costu pre lângă unu pretiu estimu de 50 xr. prândiu. —

Locurile din impregiuri suntu forte acomodate pentru preumblări ; chiar în tempu ploiosu se poate face comotiu destulă într'unu ambitu acoperit.

Pentru distractiune spirituale se astă in Elöpatak unu cabinetu de lectura in diferite limbi.

Suntu in Elöpatak și băi calde și reci de apă minerale construite după spiritul timpului de azi.

Despre îngrijirea medicală poate fi onoratul publicu pre deplinu linistit, avendu neintreruptu ajutoriu medical. Este și o speceria bine intocmita.

Vară e temperatură, la scimbarea regulară de tempu, diminuția de 9°, la amedi de 17° și săra de 14° R. Sesonul de cura incepe in 15 Maiu și dură pâna in 15 Septembrie.

In fine amatorilor de venatu le stau părurile din impregiuri spre dispusei.

Sabiu, in Decembrie 1872.

Dr. B. Szabó. m. p.

Medicul Albei superior.

Varietăți.

* * 1 (O modalitate potrivita pentru înmulțirea fondului scolaric.) Primariul din Porcesci, Georgiu Laslea, pâna în prezentu anul acesta au maritul fondul scolaric cu 8 fl. v. a., pedepsindu pre unii individi și individe, cari injura fără săma, și batjocoresc în publicu pre altii fără basă. —

2. (Vatamare de onore pedepsita cu 1 fl.) Unu Porciscenă a probat se vede cum va fi din timarită o pele de câne. In adeveru a esită pre cum ună de capra. La luarea pelei de pre câne, au fost declarati și unu cântarelu din partea unui — ca aru fi ajutato.

Cântareliul astăndu-se tare vatematu a citat pre declaratoriu înaintea judecătiei comunale, și d. notario că judecătorul a încheiat procesul scripturistic : declaratorul pentru vatemare de onore se deponă 1 fl. Ce se va fi facutu cu florenalu nu se scie, celu vatematu nu lu so primiu ! —

* * Loteria filantropica.

pentru terminarea unicei biserice române din Dev'a.

Dev'a.

Sortituri 250 obiecte

de aur, argint, bronz, cristal, porcelan, diverse metalori, lemnarie preciose, tablouri in oleiu bogat in cadrat, manufaturi elegante și artistic lucrate ; mai multe serviciori de măsa de argint, o brosă de trei-dieci galbeni. Tote obiectele in valoare de 3500 florini. Nici unu obiectu nu este de pretiu mai micu de 5 fl. cele mai multe valoréda dela 20—100 fl. v. a.

Pretiul unui losu 50 cr.

Tragerea loteriei in luna Augustu 1873. in primă di a adunării generale a Asociației pentru literatură și cultură poporului român din Dev'a.

Objectele câștigate se voru spedă reclamându-se pâna la 30 Septembrie a. c.

Bilete de loteria se potu astă și la Dn'a Constantia de Duncă-Schiau președintul comitetului loteriei in Dev'a.

Rogăm pre toti români a sprinții acestu opu de binefacere.

ESPOZIȚIUNE PUBLICA IN DEV'A.

In dilele de 13, 14, 15, 20, 21, 22, l. c. voru fi espose toate frumoselle obiecte donate pentru loteria inițiată pentru terminarea bisericiei române din Dev'a.

Intrare 10 cruceri.

La espozitie mai multe domnișoare române voru vinde losuri.

Concursu.

Pentru ocuparea stațiunii de preot in vacanța parochia Lazesci, protopopiatul Zlatna de susu, se scrie concursu in urmă inaltei decizionu a venerabilului consistoriu archidiecesanu data in 15 Martiu nr. 285 ex 1873 pâna in 15 Apriliu a. c. in care dt se va tieea și alegerea de preotu.

Emolumentele suntu : jerifele și tasele stolare usuate dela 200 familie, tote aceste eruate dau unu venitul anualu pentru o parochia de clas'a a III, sum'a de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acesta parochia vor avea a tramele recursele loru instruite in sensulu Statutului Organic ascernute acestui scaunu protopopescu in Câmpeni, pâna la terminulu indicat.

Cu avut'a intielegere a comitetului parochialu, Câmpeni 25 Mart. 1873.

In numele comitetului parochialu

Ioanu Patiti'a

Protopopu.

(2-3)